SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 28. junija 2007*

V zadevi C-1/06,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Finanzgericht Hamburg (Nemčija) z odločbo z dne 15. decembra 2005, ki je prispela na Sodišče 3. januarja 2006, v postopku

Bonn Fleisch Ex- und Import GmbH

proti

Hauptzollamt Hamburg-Jonas,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Rosas, predsednik senata, J. N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh (poročevalec), sodniki, in P. Lindh, sodnica,

* Jezik postopka: nemščina.

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,
sodni tajnik: J. Swedenborg, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 22. novembra 2006,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Bonn Fleisch Ex- und Import GmbH K. Landry, odvetnik,

— za Hauptzollamt Hamburg-Jonas S. Plenter, zastopnica,

— za grško vlado I. Chalkias in S. Papaioannou, zastopnika,

— za Komisijo Evropskih skupnosti F. Erlbacher, zastopnik,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 6. marca 2007

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje prehodne odločbe se nanaša na razlago člena 47(3) Uredbe Komisije (EGS) št. 3665/87 z dne 27. novembra 1987 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode (UL L 351, str. 1), kot je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 2955/94 z dne 5. decembra 1994 (UL L 312 str. 5, v nadaljevanju: Uredba št. 3665/87).

2 Predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Bonn Fleisch Ex- und Import GmbH (v nadaljevanju: Bonn Fleisch) in Hauptzollamt Hamburg-Jonas (glavna carinska pisarna Hamburg-Jonas, v nadaljevanju: Hauptzollamt) glede povračila izvoznih nadomestil, ki ga zahteva slednji.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

Uredba (EGS) št. 3566/92

3 V členu 2 Uredbe Komisije (EGS) št. 3566/92 z dne 8. decembra 1992 o dokumentih, ki jih je treba uporabiti za uporabo ukrepov Skupnosti, zaradi katerih pride do nadzora nad uporabo in/ali namembnostjo blaga (UL L 362, str. 11), je določeno:

„Če je uporaba ukrepa Skupnosti, ki je sprejet na področju uvoza ali izvoza blaga ali na področju pretoka blaga v Skupnosti, odvisna od dokaza, da je bilo blago, na katerega se ukrep nanaša, uporabljeno in/ali namenjeno na način, ki je bil s tem ukrepom predviden ali predpisan, se navedeno dokaže s predložitvijo kontrolnega izvoda T5. [...]“

Uredba št. 3665/87

4 Iz devetinštiridesete uvodne izjave Uredbe št. 3665/87 izhaja (petdeseta uvodna izjava v nemški različici):

„[K]er se lahko zgodi, da se zaradi okoliščin, na katere izvozniki ne morejo vplivati, ne da predložiti kontrolnega izvoda, čeprav je proizvod zapustil carinsko območje Skupnosti ali dosegel določeno destinacijo; ker lahko takšna situacija ovira trgovino; ker bi bilo treba v takšnih primerih priznati [upoštevati] druge dokumente kot enakovredne“.

5 Besedilo člena 3(5) Uredbe št. 3665/87 je naslednje:

„Dokument, ki se pri izvozu uporablja kot dokazilo o izpolnjevanju pogojev za nadomestilo, mora vsebovati vse potrebne podatke za izračun nadomestila, zlasti pa:

a) opis proizvoda v skladu z nomenklaturo za izvozna nadomestila;

b) neto maso proizvodov ali, odvisno od primera, količino, izraženo v ustrezni enoti mere, ki se uporablja za izračun izvoznega nadomestila;

c) sestavo proizvodov oziroma sklicevanje nanjo, če je to potrebno za izračun izvoznega nadomestila.

Če je dokument, naveden v tem odstavku, izvozna deklaracija, mora tudi ta vsebovati vse podatke in zabeležko tarifne oznake nadomestila."

6 V členu 4(1) te uredbe je določeno:

„Brez poseganja v člena 5 in 16 se nadomestilo izplača ob predložitvi dokazila, da so proizvodi iz sprejete izvozne deklaracije v nespremenjenem stanju zapustili carinsko območje Skupnosti v 60 dneh po sprejetju izvozne deklaracije."

7 V členu 6, prvi odstavek, navedene uredbe je določeno, da je dokazilo, da je proizvod zapustil carinsko območje Skupnosti – če proizvod iz sprejete carinske deklaracije prečka območje Skupnosti, ki ni ozemlje države članice izvoza, preden zapusti carinsko območje Skupnosti – pravilno potrjen izvirnik kontrolnega izvoda T5 iz člena 2 Uredbe št. 3566/92.

8 V členu 18(1) iste uredbe je določeno:

„Opravljene carinske formalnosti za sprostitev v prosti promet se dokažejo:

a) s predložitvijo carinskega dokumenta ali njegove kopije ali fotokopije; [...]

ali

b) s potrdilom, da je bil proizvod raztovorjen in da je bil sproščen v prosti promet, ki ga predloži mednarodna agencija za pregled in nadzor, ki jo odobri država članica. Datum in številka carinskega dokumenta o sprostitvi proizvoda v prosti promet morata biti navedena na zadevnem potrdilu

ali

c) s predložitvijo kakršnega koli drugega dokumenta, ki ga potrdijo carinske službe tretje zadevne države in ki navaja proizvode in dokazuje, da so v tej tretji državi bili sproščeni v prosti promet."

9 V členu 47 Uredbe št. 3665/87 je določeno:

„1. Nadomestilo se plača samo na poseben zahtevek izvoznika in države članice, na katere ozemlju je bila sprejeta izvozna deklaracija.

Zahtevek za nadomestilo se vloži:

a) v pisni obliki: države članice lahko v ta namen predpišejo poseben obrazec;

b) ob uporabi informacijskih sistemov, v skladu s podrobnimi pravili, ki jih sprejmejo pristojni organi in po odobritvi Komisije.

[...]

2. Razen v primerih višje sile je treba dokumente za plačilo nadomestila ali za sprostitev varščine predložiti v 12 mesecih od datuma, na katerega je bila sprejeta izvozna deklaracija.

3. Če v členu 6 navedeni kontrolni izvod T5 ni vrnjen v carinski urad odhoda ali kontrolnemu organu v treh mesecih od izdaje zaradi okoliščin, na katere izvoznik ne more vplivati, lahko izvoznik pri pristojni službi vloži obrazložen zahtevek, naj se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni.

Dokazila, ki jih je treba predložiti za upoštevanje drugih enakovrednih dokumentov, so:

a) če je bil kontrolni izvod izdan kot dokazilo, da so proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti:

— prevozna listina

in

— dokument, ki dokazuje, da je bil proizvod prijavljen pri carinskem uradu tretje države, ali en ali več dokumentov iz člena 18(1), (2) in (4);

[...]

Za predložitev enakovrednih dokazil velja naslednji odstavek 4.

4. Če kljub temu, da je ravnal z vso potrebno skrbnostjo, izvoznik ni mogel pridobiti in posredovati zahtevan[ih] dokument[ov] iz člena 18 v roku iz odstavka 2, se mu lahko na zahtevo odobri daljši rok za pridobitev dokumentov.

5. Zahtevek iz odstavka 3, da se kot enakovredni dokumenti upoštevajo drugi dokumenti, z dokazili ali brez njih, ter zahtevek za podaljšanje roka iz odstavka 4 je treba vložiti v roku, ki je določen v odstavku 2.

[...]"

Uredba (ES) št. 800/1999

10 Uredbo št. 3665/87 je razveljavila in nadomestila Uredba Komisije (ES) št. 800/1999 z dne 15. aprila 1999 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode (UL L 102, str. 11). Slednja je začela veljati 24. aprila 1999 in se uporablja od 1. julija 1999. V členu 54(1), prva alinea, Uredbe št. 800/1999 določeno, da Uredba št. 3665/87 vendarle dalje velja za izvoz, za katerega je bila izvozna deklaracija sprejeta pred 1. julijem 1999.

Nacionalna ureditev

11 Določbe Skupnosti o izvoznem nadomestilu so v nemškem pravu povzete v Uredbi o izvoznih nadomestilih (Ausfuhrerstattungsverordnung) z dne 24. maja 1996 (BGBl. 1996 I, str. 766, v nadaljevanju „AEVO").

12 V paragrafu 3 AEVO je določeno, da je treba kot dokument v smislu člena 3(5) Uredbe št. 3665/87 uporabljati enotni dokument (izvozno deklaracijo za namen nadomestila), ki ga je zvezno ministrstvo za finance objavilo v uradnem listu zveznega ministrstva za finance (Bundesfinanzverwaltung), kot „izvozno deklaracijo (spremni dokument) za izvozna nadomestila ES".

13 Besedilo paragrafa 4 AEVO je naslednje:

„(1) Potrdilo o izvozu pošiljke blaga iz carinskega območja Skupnosti (potrdilo o izhodu) izda carinski urad izhoda [...] v okviru področja veljave te uredbe v izvozni deklaraciji za namene nadomestila.

(2) Za pošiljke blaga, za katero je bila izvozna deklaracija sprejeta v drugi državi članici Evropske unije, se potrdilo o izhodu v okviru področja veljave te uredbe izda v kontrolnem izvodu T5."

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

14 V letu 1998 je družba Bonn Fleisch iz Nemčije v Rusijo neposredno izvozila govedino, ki jo je pred tem dala v carinsko skladiščenje, in je na podlagi svoje zahteve izvozno nadomestilo prejela v obliki predfinanciranja.

15 Po tem, ko je družba Bonn Fleisch izvozno deklaracijo 8. aprila 1998 predložila Hauptzollamt Bremen, mu je 13. julija 1998 predložila še prevozno listino, ki vsebuje potrdilo o odpremi z železniške postaje z dne 9. aprila 1998, in ruski uvozni dokument, ki kot datum carinjenja za dokončen uvoz navaja 20. maj 1998. Družba Bonn Fleisch je istočasno zahtevala sprostitev varščin.

16 Po tem, ko je Hauptzollamt po telefonu 21. julija in 18. novembra 1999 obvestil družbo Bonn Fleisch, da ni prejel izvozne deklaracije, na kateri bi bil zaznamek urada odhoda, ki bi potrjeval izvoz, je s štirimi odločbami z dne 23. junija 2000 zahteval povračilo izvoznih nadomestil, ki jih je predfinanciral tožeči stranki iz postopka v glavni stvari, skupaj s povišanjem za 20 % z obrazložitvijo, da v roku 60 dni, predpisanem v členu 4(1) Uredbe št. 3665/87, z izvozno deklaracijo, ki bi morala vsebovati potrdilo o izvozu, ni dokazala, da je bilo blago izvoženo iz carinskega območja Skupnosti.

17 V okviru ugovornega postopka, v katerem je družba Bonn Fleisch skušala doseči razveljavitev teh odločb, je med drugim navedla, da je bila izvozna deklaracija avtomatično posredovana znotraj carinske uprave na Hauptzollamt. Uredba št. 3665/87 naj ne bi določala obveznosti, da izvoznik temu organu predloži izvozno deklaracijo. Iz previdnosti se je družba Bonn Fleisch sklicevala na dopis Hauptzollamt Stralsund z dne 2. novembra 2000, iz katerega je razvidno, da je kopijo izvozne deklaracije, naslovljene na Hauptzollamt, poslal Zollamt Mukran.

18 Glede na informacije, ki so bile Sodišču predložene v ustnem postopku, je bila ta kopija izvozne deklaracije Hauptzollamt poslana v dvanajstmesečnem roku, določenem v členu 47(2) Uredbe št. 3665/87. Kljub temu pa je v upravnem spisu navedenega organa ni bodisi zato, ker je ta ni prejel, bodisi zato, ker jo je izgubil.

19 Družba Bonn Fleisch je v dopisu z dne 2. novembra 2000 navedla, da je z dopisom z dne 13. julija 1998 in torej v dvanajstmesečnem roku, določenem v členu 47(2) Uredbe št. 3665/87, Hauptzollamt posredovala prevozno listino in ruski uvozni dokument. Zatrjuje, da predložitev teh dveh dokumentov posredno pomeni, da je zahtevala, naj se ju obravnava, kot da dokazujeta izvoz blaga iz carinskega območja Skupnosti, če izvozne deklaracije ne bi bilo v spisu Hauptzollamt.

20 V tem dopisu z dne 2. novembra 2000 je družba Bonn Fleisch prav tako – tokrat izrecno – zahtevala, naj se prevozna listina in ruski uvozni dokument, ki ju je z dopisom z dne 13. julija 1998 poslala Hauptzollamt, v skladu s členom 47(3) Uredbe št. 3665/87 upoštevata kot enakovredna.

21 Hauptzollamt je ta zahtevek z odločbo z dne 13. decembra 2001 ob sklicevanju na člen 47(5) Uredbe št. 3665/87 zavrgel kot prepozen. Poleg tega je navedel, da dopisa družbe Bonn Fleisch z dne 13. julija 1998 ni mogoče obravnavati kot zahtevek, naj se posredovana dokumenta upoštevata kot enakovredna, saj bi zahtevek moral biti izrecen, in da sam po uradni dolžnosti dokumentov ne sme upoštevati kot enakovrednih.

22 Družba Bonn Fleisch je 20. marca 2003 pri Finanzgericht Hamburg (sodišče, pristojno za finančne spore, Hamburg) vložila tožbo zoper odločbe Hauptzollamt o zavrnitvi njenih ugovorov.

23 Predložitveno sodišče ugotavlja, da je v členu 6 Uredbe št. 3665/87 – kadar proizvod, za katerega je bila sprejeta izvozna deklaracija, prečka območje Skupnosti, ki ni

ozemlje države članice, na ozemlju katere je bila ta deklaracija sprejeta, preden zapusti carinsko območje Skupnosti – določeno, da je treba okoliščino, da je ta proizvod zapustil carinsko območje Skupnosti, dokazati na podlagi pravilno izpolnjenega izvirnika kontrolnega izvoda T5. Vendar pa to sodišče meni, da naj pri neposrednem izvozu, kakor v postopku v glavni stvari, normodajalec ne bi določil, na kakšen način bi bilo treba dokazati izvoz blaga iz carinskega območja Skupnosti, tako da se uporabi nacionalno pravo, v obravnavanem primeru torej paragraf 4(1) AEVO.

24 Glede tega predložitveno sodišče opozarja, da lahko v skladu s členom 49(3), prvi pododstavek, Uredbe št. 800/1999, ki nadomešča Uredbo št. 3665/87, izvoznik pri pristojnem organu vloži obrazloženi zahtevek, naj se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni, kadar kontrolni izvod T5 ali, kjer je to ustrezno, nacionalni dokument, ki dokazuje, da je blago zapustilo carinsko območje Skupnosti, uradu odhoda ali kontrolnemu organu ni vrnjen v treh mesecih od izdaje zaradi okoliščin, na katere izvoznik ne more vplivati. Upoštevajoč dejstvo, da je v Uredbi št. 800/1999 zgolj zaradi jasnosti povzeto besedilo člena 47(3) Uredbe št. 3665/87, okoliščina, da ta zadnja določba navaja zgolj kontrolni izvod, ne pa nacionalnega dokumenta, ki dokazuje, da so proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti, po mnenju predložitvenega sodišča ni pomembna.

25 Predložitveno sodišče ugotavlja, da spor o glavni stvari zaznamuje dejstvo, da je, čeprav izvozna deklaracija, določena v členu 4 Uredbe št. 3665/87, Hauptzollamt ni bila vrnjena v dvanajstmesečnem roku, predpisanem v členu 47(2) te uredbe, družba Bonn Fleisch Hauptzollamt v navedenem roku vendarle posredovala prevozno listino in uvozni ruski dokument. Ta dokumenta naj bi bila enakovredni dokazili v smislu člena 47(3) Uredbe št. 3665/87. Predložitveno sodišče meni, da lahko pristojen organ ta dokumenta v določenih okoliščinah, ki bi jih bilo treba natančneje opredeliti, po uradni dolžnosti upošteva kot enakovredna. To razlago naj bi

potrjevala okoliščina, da je bil člen 47(3) v Uredbo št. 3665/87 – kot je razvidno iz njenih uvodnih izjav – dodan v interesu izvoznikov. S cilji skupne ureditve trga naj ne bi bilo povsem združljivo, če bi se izplačilo nadomestil ali sprostitev varščin zavrnilo zgolj zato, ker ne bi bila izpolnjena preprosta formalnost, in sicer formalni zahtevek, naj se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni.

26 Glede vprašanja, ali se lahko zahtevek, naj se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni, vloži konkludentno ali preventivno, predložitveno sodišče priznava, da obveznost vložitve izrecnega zahtevka pristojni upravi olajša preverjanje spoštovanja roka. Kljub temu pa naj bi bilo mogoče preveriti, ali je bil zahtevek, naj se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni, vložen pravočasno, čeprav je bil ta zahtevek vložen zgolj konkludentno ali preventivno, saj je izvoznik tak zahtevek na nek način moral predložiti v obravnavanje pristojnemu organu. Odločilno naj bi bilo le, ali iz okoliščin posameznega primera jasno izhaja volja izvoznika dokazati, da je bilo blago pravilno izvoženo iz carinskega območja Skupnosti.

27 Ker je Finanzgericht Hamburg menilo, da spor, o katerem odloča, zahteva razlago prava Skupnosti, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1) Ali je v skladu s členom 47(3) Uredbe št. 3665/87 pristojna izpostava tudi po uradni dolžnosti upravičena in zavezana upoštevati druge enakovredne dokumente?

2) Ali se lahko zahtevek za upoštevanje drugih enakovrednih dokumentov v skladu s členom 47(3) Uredbe št. 3665/87 vloži tudi konkludentno in preventivno?“

Vprašanji za predhodno odločanje

28 S tema vprašanjema, ki ju je smiselno obravnavati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali nacionalni organ, ki je pristojen na področju izvoznih nadomestil, ob uporabi člena 47(3) Uredbe št. 3665/87 sme ali mora po uradni dolžnosti presojati, ali sta ta dokumenta enakovredna, in ali se lahko zahtevek, naj se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni, ki se ga vloži ob uporabi te določbe, vloži konkludentno.

29 Uredba št. 3665/87, katere eden izmed ciljev je boj zoper nepravilnosti in goljufije, ki se jih odkrije na področju izvoznih nadomestil, vsebuje pravila materialnega in procesnega prava o pridobitvi izvoznih nadomestil (glej sodbi z dne 11. julija 2002 v zadevi Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Recueil, str. I-6453, točka 60, in z dne 14. aprila 2005 v zadevi Käserei Champignon Hofmeister, C-385/03, ZOdl., str. I-2997, točka 26).

30 Materialnopravna določba iz člena 4(1) Uredbe št. 3665/87 določa, da se nadomestilo izplača ob predložitvi dokazila, da so proizvodi iz sprejete izvozne deklaracije v nespremenjenem stanju zapustili carinsko območje Skupnosti v 60 dneh po sprejetju izvozne deklaracije. Če tako dokazilo ni predloženo, se nadomestilo na izplača.

31 V členu 47 Uredbe št. 3665/87, ki je v Naslovu 4 „Postopek za plačilo nadomestila", so našteta postopkovna pravila, ki jih mora izpolniti izvoznik, da se mu izplača nadomestilo.

32 V odstavku 3 te določbe je določeno, da lahko izvoznik, če v členu 6 navedeni kontrolni izvod T5 carinskemu uradu odhoda ali kontrolnemu organu ni vrnjen v treh mesecih od izdaje zaradi okoliščin, na katere izvoznik ne more vplivati, pri pristojni službi vloži obrazložen zahtevek, naj se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni. S tem zahtevkom izvoznik predloži enakovredna dokazila, s katerimi dokaže, da so zadevni proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti, kot se to zahteva v členu 4 Uredbe št. 3665/87.

33 Vendar pa iz besedila člena 6 Uredbe št. 3665/87, na katerega se sklicuje člen 47(3) te uredbe, izhaja, da se samo za proizvod, ki pred zapustitvijo carinskega območja Skupnosti prečka ozemlje, ki ni ozemlje države članice, na katere ozemlju je bila sprejeta izvozna deklaracija, s predložitvijo kontrolnega izvoda T5 dokaže, da je zapustil carinsko območje Skupnosti.

34 Iz tega sledi, da se člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 – kot to upravičeno zatrjuje Komisija – ne uporabi pri neposrednem izvozu proizvodov, za tak izvoz pa gre v postopku v glavni stvari. Ta določba se ne nanaša na zahtevke, naj se kot enakovredni upoštevajo drugi dokumenti, ki se vložijo zaradi izgube nacionalnega dokumenta, ki pri neposrednem izvozu dokazuje, da so zadevni proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti.

35 Ta določba Uredbe št. 3665/87 se nanaša samo na posreden izvoz, ki je urejen s členom 6 iste uredbe. Uredba št. 800/1999 izrecno določa, da se lahko vloži zahtevek, naj se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni, kadar kontrolni izvod T5, ki se ga uporabi pri posrednem izvozu, ali, kjer je to ustrezno, nacionalni dokument, ki pri neposrednem izvozu dokazuje, da so proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti, carinskemu uradu odhoda ali kontrolnemu organu ni vrnjen v treh mesecih od njegove izdaje.

36 Ta uredba pa se uporablja šele od 1. julija 1999, tako da se člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 še naprej uporablja za izvoz, kot se obravnava v postopku v glavni stvari in glede katerega je bila izvozna deklaracija sprejeta pred tem datumom.

37 Ker pravo Skupnosti za neposreden izvoz natančneje ne določa dokumenta, ki bi ga moral izvoznik predložiti kot dokaz, da so proizvodi, za katere je bila sprejeta izvozna deklaracija, v nespremenjenem stanju zapustili carinsko območje Skupnosti, morajo države članice določiti, kateri dokument mora izvoznik predložiti za utemeljitev zahteve za izplačilo nadomestila.

38 Iz spisa pri Sodišču izhaja, da po nemškem pravu v skladu s paragrafom 4(1) AEVO potrdilo o izvozu pošiljke blaga iz carinskega območja Skupnosti izda carinski urad odhoda v okviru področja veljave navedene uredbe v izvozni deklaraciji za namene nadomestila.

39 Glede na informacije, ki jih ima na voljo Sodišče, ta ureditev ne določa možnosti – vsaj ne izrecno –, da bi izvoznik za pridobitev nadomestila predložil enakovredna dokazila.

40 Vendar zahteva po dobrem delovanju sistema izplačil nadomestil Skupnosti državam članicam ne sme omogočiti, da bi kršile cilje, ki jih zasleduje Uredba št. 3665/87, niti da bi kršile načela prava Skupnosti, zlasti ne načelo sorazmernosti.

41 Kljub temu, da so pri neposrednem izvozu, ker to področje ni urejeno na ravni Skupnosti, natančna postopkovna pravila za zaščito pravic, ki jih imajo osebe na podlagi prava Skupnosti, na podlagi načela postopkovne avtonomije držav članic del njihovega notranjega pravnega reda, pa ne smejo biti manj ugodna kot podrobna pravila, ki urejajo podobne notranje položaje (načelo enakovrednosti), in ne smejo praktično onemogočiti ali pretirano otežiti izvajanja pravic, ki jih nudi pravo Skupnosti (načelo učinkovitosti) (glej zlasti sodbi z dne 14. decembra 1995 v zadevi Van Schijndel in van Veen, C-430/93 in C-431/93, Recueil, str. I-4705, točka 17, in z dne 7. septembra 2006 v zadevi Marrosu in Sardino, C-53/04, Zodl., str. I-7213, točka 52).

42 Zato mora nacionalni organ, ki je pristojen na področju izvoznih nadomestil in ki odloča o zadevi, kakršna je zadeva iz postopka v glavni stvari, v kateri nacionalnega dokumenta, ki potrjuje, da so zadevni proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti, ni mogoče predložiti iz razlogov, na katere izvoznik ne more vplivati, po uradni dolžnosti preveriti, ali je izvoznik glede na sistematiko ter namen in cilj Uredbe št. 3665/87 predložil vse potrebne informacije ali dokumente.

43 Kar zadeva cilj navedene uredbe, je očitno – kot to izhaja iz njene devetinštiridesete (v nemški različici petdesete) uvodne izjave in iz člena 47(3) –, da je normodajalec Skupnosti ob določenih okoliščinah želel predvideti možnost, da izvoznik z enakovrednimi dokazili dokaže, da so proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti.

44 S tem, da so v Uredbi št. 3665/87 postopkovna pravila, ki se nanašajo na dokazila, ki jih mora izvoznik predložiti za pridobitev nadomestila, oblikovana prožneje, se v njej upošteva dejstvo, da lahko izvozniki pri pridobivanju carinskih dokumentov od pristojnih nacionalnih organov naletijo na ovire, pri čemer nimajo nobenega

sredstva, s katerim bi na te organe izvajali pritisk (glej v tem smislu sodbo z dne 19. junija 2003 v zadevi Eribrand, C-467/01, Recueil, str. I-6471, točka 41), ter dejstvo, da so včasih za izgubo ali izginotje dokumentov, ki jih navedena uredba zahteva za pridobitev nadomestila, odgovorni navedeni organi.

45 Kot izhaja iz točke 18 te sodbe, nedvomno drži, da izgube ali izginotja izvozne deklaracije, ki jo nemška ureditev zahteva kot dokaz, da so zadevni proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti, ni mogoče pripisati družbi Bonn Fleisch.

46 Tudi iz sistematike in namena Uredbe št. 3665/87 ter še zlasti določb njenega člena 47 izhaja, da je njen namen zagotoviti, da vesten izvoznik ne bi bil avtomatično prikrajšan za nadomestila, ki jih predvideva ureditev na ravni Skupnosti, kadar ta izvoznik zaradi izgube navedenih dokumentov zaradi okoliščin, na katere ne more vplivati, kljub svojemu prizadevanju, ki se od njega zahteva, ne more predložiti dokumentov, ki se zahtevajo za izplačilo nadomestila (glede člena 47(4) Uredbe št. 3665/87 glej po analogiji sodbo z dne 21. januarja 1999 v zadevi Nemčija proti Komisiji, C-54/95, Recueil, str. I-35, točka 148).

47 Zato mora nacionalni organ, ki je pristojen na področju izvoznih nadomestil – kadar je bila vložena zahteva za izplačilo izvoznega nadomestila iz naslova člena 47(1) Uredbe št. 3665/87 in kadar zaradi okoliščin, na katere izvoznik ne more vplivati, nacionalnega izvoznega dokumenta, ki dokazuje, da so zadevni proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti, ni mogoče predložiti –, v skladu s cilji, ki jih zasleduje Uredba št. 3665/87, po uradni dolžnosti upoštevati enakovredna dokazila ter konkludentno vložene zahtevke, da se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni.

48 Vendar pa morajo ta dokazila – ki lahko, tako kot določa člen 47(3) Uredbe št. 3665/87, vsebujejo tako prevozno listino kot uvozni dokument tretje države, na katera se v postopku v glavni stvari sklicuje družba Bonn Fleisch – omogočati enakovreden nadzor, ki se izvaja v skladu z določbami nacionalnega prava, če slednje upoštevajo pomen in učinkovitost prava Skupnosti (v zvezi z Uredbo (ES) št. 1222/94 Komisije z dne 30. maja 1994 o določitvi skupnih podrobnih pravil za uporabo sistema dodeljevanja izvoznih nadomestil za nekatere kmetijske proizvode, izvožene kot blago, ki ni zajeto v prilogi II k Pogodbi, in o merilih za določanje višine takšnih nadomestil (UL L 136, str. 5), v različici, ki izhaja iz Uredbe Komisije (ES) št. 229/96 z dne 7. februarja 1996 (UL L 30, str. 24), glej sodbo z dne 9. novembra 2006 v zadevi Schulze, C-120/05, ZOdl., str. I-10745, točka 26).

49 Treba je tudi spomniti, da je v skladu s členom 47(2) Uredbe št. 3665/87 ta enakovredna dokazila – kot ostale dokumente, ki se jih predloži za pridobitev nadomestila ali sprostitve varščine – praviloma treba predložiti v dvanajstih mesecih po sprejetju izvozne deklaracije, razen v primeru višje sile.

50 Vendar pristojni nacionalni organi – če so odgovorni za potek roka za predložitev enakovrednih dokazil, ker se je nacionalni dokument, ki dokazuje izhod proizvodov iz carinskega območja Skupnosti, izgubil ali izginil zaradi njihovega ravnanja – skrbnemu izvozniku ne morejo očitati, da je zamudil ta dvanajstmesečni rok.

51 Glede na to je na vprašanji za predhodno odločanje treba odgovoriti, da se člen 47(3) Uredbe št. 3665/87 ne uporablja za neposreden izvoz proizvodov.

Vendar mora nacionalni organ, ki je pristojen za izvozna nadomestila – kadar zaradi okoliščin, na katere izvoznik ne more vplivati, nacionalnega izvoznega dokumenta, ki dokazuje, da so zadevni proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti, ni mogoče predložiti – v skladu s cilji, ki jih zasleduje Uredba št. 3665/87, po uradni dolžnosti upoštevati enakovredna dokazila ter konkludentno vložene zahtevke, naj se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni. Ta dokazila pa morajo omogočati enakovreden nadzor, ki se izvaja v skladu z določbami nacionalnega prava, če slednje upoštevajo pomen in učinkovitost prava Skupnosti.

Če so za potek roka za predložitev enakovrednih dokazil odgovorni pristojni nacionalni organi, ti skrbnemu izvozniku ne morejo očitati, da je zamudil dvanajstmesečni rok, ki je določen v členu 47(2) Uredbe št. 3665/87.

Stroški

52 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 47(3) Uredbe Komisije (EGS) št. 3665/87 z dne 27. novembra 1987 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za

kmetijske proizvode, kot je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 2955/94 z dne 5. decembra 1994, se za neposredni izvoz proizvodov ne uporablja.

Vendar mora nacionalni organ, ki je pristojen za izvozna nadomestila – kadar zaradi okoliščin, na katere izvoznik ne more vplivati, nacionalnega izvoznega dokumenta, ki dokazuje, da so zadevni proizvodi zapustili carinsko območje Skupnosti, ni mogoče predložiti – v skladu s cilji, ki jih zasleduje Uredba št. 3665/87, po uradni dolžnosti upoštevati enakovredna dokazila ter konkludentno vložene zahtevke, naj se drugi dokumenti upoštevajo kot enakovredni. Ta dokazila pa morajo omogočati enakovreden nadzor, ki se izvaja v skladu z določbami nacionalnega prava, če slednje upoštevajo pomen in učinkovitost prava Skupnosti.

Če so za potek roka za predložitev enakovrednih dokazil odgovorni pristojni nacionalni organi, ti skrbnemu izvozniku ne morejo očitati, da je zamudil ta dvanajstmesečni rok, ki je določen v členu 47(2) Uredbe št. 3665/87, kot je bila spremenjena z Uredbo št. 2955/94.

Podpisi